

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ

កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើ

សេចក្តីព្រាងស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ

សម្រាប់កត់ត្រាចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ

ថ្ងៃពុធ ១២រោច ខែជេស្ឋ ឆ្នាំជូត ទោស័ក ព.ស ២៥៦៤

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២០

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ
ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

បរតិកា

1. គោលបំណង
2. វិសាលភាព
3. និយមន័យ
4. ចំណូល
5. ការវាស់វែងចំណូល
6. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រតិបត្តិការ
7. ការផ្តល់សេវា
8. ការលក់ទំនិញ
9. ការប្រាក់, ប្រាក់ស្នូលសារ, និងតារាងលាត
10. ការលាតត្រដាង

គោលបំណង

- ❖ គោលបំណងនៃស្តង់ដារនេះ គឺដើម្បីកំណត់អំពីប្រព្រឹត្តកម្មគណនេយ្យនៃចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការ និងព្រឹត្តិការណ៍ដោះដូរ។
- ❖ ចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលមានភរវិនិយោគ
  - (ក). អត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសក្តានុពលសេវាកម្ម នាពេលអនាគតត្រូវបានរំពឹងថានឹងហូរចូលស្ថាប័ន និង
  - (ខ). អត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះអាចវាស់វែងបានប្រកបដោយជឿជាក់។

វិសាលភាព

១. ស្ថាប័នដែលរៀបចំ និងដាក់បង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមមូលដ្ឋានគណនេយ្យបង្ករត្រូវអនុវត្តស្តង់ដារនេះក្នុងគណនេយ្យសម្រាប់ចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការ និងព្រឹត្តិការណ៍ដោះដូរ ដូចខាងក្រោម៖

(ក) ការផ្តល់សេវា

(ខ) ការលក់ទំនិញ និង

(គ) ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មរបស់ស្ថាប័នដោយភាគីផ្សេងទៀតដែលផ្តល់ជាការប្រាក់ សួយសារអាករ និងភាគលាភ ឬការចែកចាយស្រដៀងគ្នា ។

២. ស្តង់ដារនេះមិនទាក់ទងនឹងចំណូលដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការមិនមែនការដោះដូរនោះទេ។

វិសាលភាព

៣. ស្ថាប័នក្នុងវិស័យសាធារណៈអាចទទួលបានចំណូលពីប្រតិបត្តិការដោះដូរ ឬប្រតិបត្តិការមិនមែនការដោះដូរ។ ប្រតិបត្តិការដោះដូរ គឺជាប្រតិបត្តិការនៅពេលដែលស្ថាប័នទទួលបានទ្រព្យសកម្ម ឬសេវាកម្ម ឬមានបំណុល ហើយផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ (ជាចម្បងក្នុងទម្រង់ជាទំនិញ សេវាកម្ម ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម) ទៅឱ្យភាគីផ្សេងទៀតក្នុងការដោះដូរ។ ឧទាហរណ៍នៃប្រតិបត្តិការដោះដូរ រួមមាន៖

(ក) ការទិញ ឬលក់ទំនិញ ឬសេវាកម្ម ឬ

(ខ) ភតិសន្យានៃទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ ក្នុងអត្រាទីផ្សារ។

និយមន័យ

៩. ពាក្យបច្ចេកទេសដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងស្តង់ដារនេះមាននិយមន័យ ដូចខាងក្រោម៖

ប្រតិបត្តិការដោះដូរ គឺជាប្រតិបត្តិការនៅពេលដែលស្ថាប័នទទួលបានទ្រព្យសកម្ម ឬសេវាកម្ម ឬមានបំណុលហើយផ្តល់ តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលដោយផ្ទាល់ (ជាចម្បងក្នុងទម្រង់ជាទំនិញ សេវាកម្ម ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម) ទៅឱ្យភាគី ផ្សេងទៀតក្នុងការដោះដូរ។

តម្លៃសមស្រប គឺជាទឹកប្រាក់ទ្រព្យសកម្មមួយអាចត្រូវបានធ្វើការដោះដូរ ឬបំណុលត្រូវបានទូទាត់សងរវាងភាគីស្ម័គ្រ ចិត្តដែលមានចំណេះដឹងនៅក្នុងប្រតិបត្តិការបើកចំហ។

ប្រតិបត្តិការមិនមែនការដោះដូរ គឺជាប្រតិបត្តិការដែលមិនមែនជាប្រតិបត្តិការដោះដូរ។ ក្នុងប្រតិបត្តិការមិនមែនការ ដោះដូរ ស្ថាប័នមួយអាចទទួលបានតម្លៃពីស្ថាប័នមួយទៀតដោយមិនមានការផ្តល់តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលណាមួយក្នុង ការដោះដូរ ឬផ្តល់តម្លៃទៅឱ្យស្ថាប័នមួយទៀតដោយមិនមានការទទួលបានតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលណាមួយក្នុងការដោះដូរ។

ចំណូល

- ចំណូលរួមមានការហូរចូលដុលនៃអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសេវាកម្មសក្តានុពលដែលបានទទួល និងទទួលនៅក្នុងគណនីរបស់ស្ថាប័ន។
- ចំណូលគឺជាទឹកប្រាក់កំរៃជើងសារដែលបានទទួល ឬអាចទទួលបាន សម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ឬការគ្រប់គ្រងនៃលំហូរដុល។

ការវាស់វែងចំណូល

- ចំណូលត្រូវវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងដែលបានទទួល ឬនឹងទទួល។
- ចំណូលត្រូវបានវាស់វែងនូវតម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងដែលបានទទួល ឬនឹងទទួល ត្រូវគិតពីចំនួនទឹកប្រាក់នៃអប្បហារពាណិជ្ជកម្ម និងទំហំបង្វិលសងមកវិញ ដែលបានអនុញ្ញាតដោយស្ថាប័ន។
- នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងចូលជាធរមាន តម្លៃសមស្របនៃតម្លៃតបស្នងត្រូវបានកំណត់ដោយ ការធ្វើអប្បហារលំហូរសាច់ប្រាក់អនាគតដោយប្រើប្រាស់អត្រាការប្រាក់ជាប់បន្ត ។ អត្រាការប្រាក់ជាប់បន្ត ត្រូវបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់តាម៖
  - (ក) អត្រាទូទៅសម្រាប់ឧបករណ៍ស្រដៀងគ្នារបស់អ្នកបោះផ្សាយជាមួយអត្រាឥណទានស្រដៀងគ្នា ឬ
  - (ខ) អត្រាការប្រាក់ដែលធ្វើអប្បហារតាមតម្លៃធម្មតានៃឧបករណ៍ទៅជាតម្លៃលក់បានជាសាច់ប្រាក់បច្ចុប្បន្ននៃទំនិញ ឬសេវាកម្ម

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រតិបត្តិការ

- លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការទទួលស្គាល់នៃស្តង់ដារនេះ ត្រូវបានអនុវត្តដាច់ដោយឡែកពីគ្នាចំពោះប្រតិបត្តិការនីមួយៗ។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់លាក់ ការអនុវត្តលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការទទួលស្គាល់ចំពោះសមាសធាតុ អត្តសញ្ញាណដាច់ដោយឡែកនៃប្រតិបត្តិការមួយដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពពិតនៃប្រតិបត្តិការ។

ការផ្តល់សេវា

- នៅពេលលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវាអាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយជឿជាក់ ចំណូលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការត្រូវទទួលស្គាល់តាម ដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការនៅការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍។ លទ្ធផលប្រតិបត្តិការអាចត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយ ជឿជាក់ នៅពេលដែលគោរពបានតាមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម ÷
  - (ក) ចំនួនទឹកប្រាក់អាចវាស់វែងដោយជឿជាក់
  - (ខ) មានភរិយភាពថាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសក្តានុពលសេវាកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ នឹងហូរចូលស្ថាប័ន
  - (គ) ដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការនៅការិយបរិច្ឆេទរាយការណ៍អាចវាស់វែងដោយជឿជាក់ និង
  - (ឃ) ចំណាយដែលបានកើតឡើងចំពោះប្រតិបត្តិការ និងចំណាយដើម្បីបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការអាចវាស់វែងដោយជឿជាក់។

ការលក់ទំនិញ

• ចំណូលបានពីការលក់ទំនិញត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលដែលគោរពបានតាមលក្ខខណ្ឌ ដូចខាងក្រោម៖

(ក) ស្ថាប័នបានផ្ទេរទៅឱ្យអ្នកទិញនូវហានិភ័យ និងផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗនៃកម្មសិទ្ធិលើទំនិញ

(ខ) ស្ថាប័នមិនរក្សានូវការជាប់ពាក់ព័ន្ធលើការគ្រប់គ្រងបន្តក្នុងកម្រិតណាមួយដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងកម្មសិទ្ធិ ឬការគ្រប់គ្រងលើទំនិញដែលបានលក់នោះ

(គ) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលអាចវាស់វែងបានដោយជឿជាក់

(ឃ) មានភរវិនិយភាពថាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសក្តានុពលសេវាកម្មដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនឹងហូរចូលមកកាន់ស្ថាប័ន និង

(ង) ថ្លៃដើមដែលបានកើតឡើង ឬនឹងកើតឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការអាចវាស់វែងដោយជឿជាក់។

ការប្រាក់ សួយសារ និងភាគលាភ ឬការចែកចាយ ត្រូវជៀសគ្នា

• ចំណូលដែលកើតឡើងពីការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មរបស់ស្ថាប័នដោយភាគីផ្សេងទៀត ដោយផ្តល់ជាការប្រាក់ សួយសារ និងភាគលាភ ឬការចែកចាយស្រដៀងគ្នា ត្រូវទទួលស្គាល់ជាចំណូលដោយប្រើប្រាស់ការកត់ត្រាគណនេយ្យដែលបានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣៤ នៅពេល៖

(ក) មានភរវិនិយភាពថាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសក្តានុពលសេវាកម្មដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនឹងហូរចូលមកកាន់ស្ថាប័ន និង

(ខ) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃចំណូលអាចវាស់វែងបានដោយជឿជាក់។

ការប្រាក់ ស្នូលសារ និងភាគលាភ ឬការចែកចាយ ស្រដៀងគ្នា

- ចំណូលត្រូវទទួលស្គាល់ដោយប្រើប្រាស់ការកត់ត្រាគណនេយ្យដូចខាងក្រោម៖
  - (ក) ការប្រាក់ត្រូវទទួលស្គាល់តាមមូលដ្ឋានសមាមាត្រដោយគិតពីទិន្នផលលើទ្រព្យសកម្ម
  - (ខ) ស្នូលសារត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលដែលវាក៏បានដោយអនុលោមតាមភាពជាក់ស្តែងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងដែលពាក់ព័ន្ធ និង
  - (គ) ភាគលាភ ឬការចែកចាយស្រដៀងគ្នាត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬស្ថាប័នត្រូវបានទទួលការទូទាត់។

ការលាតត្រដាងព័ត៌មាន

ស្ថាប័នត្រូវបង្ហាញ៖

- (ក) គោលនយោបាយដែលបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការទទួលស្គាល់ចំណូល រួមបញ្ចូលនូវវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើ ដើម្បីកំណត់ពីដំណាក់កាលនៃការបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការទាក់ទងនឹងការផ្តល់សេវា
- (ខ) ចំនួនទឹកប្រាក់នៃប្រភេទចំណូលនីមួយៗដែលបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងគ្រា រួមមានចំណូលបានមក ពី៖
  - ១. ការផ្តល់សេវា
  - ២. ការលក់ទំនិញ
  - ៣. ការប្រាក់
  - ៤. សួយសារ និង
  - ៥. ភាគលាភ ឬការចែកចាយស្រដៀងគ្នា និង
- (គ) ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានមកពីការដោះដូរទំនិញ ឬសេវាកម្មដែលបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងប្រភេទចំណូលសំខាន់ៗនីមួយៗ។

សូមអរគុណ